

Ljubljana, 14.1.2019

Komisija za preprečevanje korupcije RS

Dunajska cesta 56, Ljubljana

Zadeva: Prijava verjetnega korupcijskega dogajanja

Predmet prijave: Odločba Državne revizijske komisije (v nadaljevanju: DKOM) glede DARSovega izbora izvajalca projekta »Izgradnja vzhodne cevi AC predora Karavanke« z dne 29.11.2018.

Spoštovani Boris Štefanec, predsednik KPK.

V SINTEZI-KCD smo se na podlagi temeljite analize dogajanja v zvezi z izborom izvajalca za ta projekt odločili, da vas opozorimo, da po našem mnenju stvari potekajo nekorektno oz. celo nezakonito. Prepričani smo, da podatki in dokazi, ki jih navajamo, zahtevajo, da dogajanje temeljito analizira tudi KPK in po potrebi sproži ustrezne ukrepe za zavarovanje pravnega sistema, gospodarskega interesa in mednarodnega ugleda Slovenije.

1. NAŠE IZHODIŠČE

V SINTEZI-KCD že leta spremljamo potek oz. realizacijo velikih investicijskih projektov. Tako smo med prvimi opozorili na škandalozno vodenje projekta TEŠ 6, kjer je prišlo do neupravičenega dvigovanja cene in odtujitve velike količine investicijskih sredstev. Na to smo opozorili Računsko sodišče, ki je na naš predlog uvedlo revizijo, ki je naše navedbe v dobršni meri potrdila, toda kasnejše preiskave organov pregona in tožilstva so se zaradi znanih političnih dejstev porazgubile v megli.

Prav ta nesposobnost (oz. nepripravljenost) pristojnih organov, da uveljavijo ničelno toleranco do korupcije in plenitve državnih sredstev, nas je opozorila, da se na področju gradbeništva očitno spet (po razpadu tim. »Zidarjevega imperija«) oblikujejo nelegitimne interesne skupine, ki si poskušajo z nepravim in celo nezakonitim delovanjem zagotoviti določene projekte, predvsem pa neupravičen profit skozi »zidanje cen« teh projektov (plenjenje državnih sredstev).

Drugače povedano: v SINTEZI-KCD smo prepoznali nevarnost, da se bo tudi v izvajanju naslednjih projektov s področja gradbeništva (Vzhodni karavanški AC predor, 2TDK, Tretja razvojna os, itd.) ponovil obrazec plenitve, potekajoč s prikrito povezavo potencialnih izvajalcev projekta z delom stroke (»prodana stroka«, ki bo zagotavljala napihnjene cene projektov) na eni in z delom politike (»prodana politika«, ki bo to sprejemala, prikrivala in odobrvala dodatne dražitve z aneksi) na drugi strani.

Zato smo se odločili, da naslednji projekt, to je »2TDK« (projekt nove železniške povezave med Divačo in Luko Koper), spremljamo že od začetka. Pozvali smo vlado, da ustanovi poseben nadzorni organ, v katerem naj zagotovi kompetenčno prisotnost predstavnikom civilne družbe. Ker vlada našega predloga ni sprejela, smo sami ustanovili Svet civilne družbe za ta nadzor in pričeli pogajanja z vlado. Po dveh letih vztrajnega prizadevanja smo uspeli in vlada je junija leta 2017 ustanovila Projektni svet za civilni nadzor izgradnje te železniške povezave (PSCN). V tem projektne svetu, ki ga sestavlja 6 predstavnikov civilne družbe in predstavnik MZI (kot nekakšen oficir za zvezo), imamo svojega predstavnika na položaju podpredsednika PSCN.

Medtem ko se dela na tem projektu šele pripravljajo, je stekel manjši projekt »Vzhodni Karavanški AC predor«, katerega načrtovana vrednost je bila okrog 110 mio evrov. Ta drugi projekt je bil za nas

posebej zanimiv zato, ker smo verjeli, da je nekakšen preizkusni kamen za skoraj desetkrat dražji projekt »2TDK« (katerega realna cena bi morala biti okrog 800 mio evrov, dejansko pa bo zaradi pritiskov slovenskih izvajalcev, ki so se direktno povezali z delom načrtovalske stroke, kar podpira del politike, zelo verjetno bistveno večja!). Zato tudi ta projekt spremljamo od samega začetka.

2. VSEBINSKI ELEMENTI OVADBE DKOMA

Ocenjujemo, da je bil razpis za izvajalce, ki ga je pripravil DARS, korekten in kvalitetno pripravljen. Rezultati tega razpisa pa so presenetili potencialne izvajalce v Sloveniji, ki sicer sami nimajo ustreznih referenc za gradnjo takega predora, zato so se prijavljali na razpis v različnih kombinacijah s tujimi družbami. Na razpis se je samostojno prijavilo tudi turško podjetje Čengiz Insaat, ki je ponudilo bistveno nižjo ceno (89 mio evrov). Ker je bilo to hkrati podjetje z veliko izkušnjami, izkazanim potrebnim znanjem in opremo ter odličnimi mednarodnimi referencami, je bilo normalno, da je DARS izbral prav njih.

Sledil je poskus medijskega linča tega podjetja (in tudi DARSa). Najprej so nekatera podjetja oz. v njihovem imenu poskušala ponudbo Cengiz Insaata diskvalificirati z dokazovanjem, da gre za »dumpinško ceno«. Ko se je izkazalo, da je ta cena povsem enaka ceni avstrijskega podjetja, ki gradi še nekoliko daljši del predora na avstrijski strani, je medijska kampanja krenila v abotne trditve, da podjetje Cengiz Insaat izkorišča delavce in ne skrbi za njihovo varnost, zato naj bi bilo samo na gradbišču Carigrskega letališča (kjer je Cengiz Insaat eden od partnerjev velikega konzorcija) že 500 mrtvih, kar je seveda absurdna neresnica. Ker DARS na te umazane poskuse medijskega linča ni reagiral, so se tri podjetja (GGD, EuroAsfalt in Kolektor), ki so bili drugi, tretji in četrti ponudnik po višini ponudbe, dražji za 20 – 30 mio evrov, torej približno za 20 – 30% !), na DARSov izbor pritožila na DKOM.

Tu je prišlo do zanimivega zapleta situacije. DKOM je po daljšem zavlačevanju dne 29. 11. 2018 izdal odločbo, iz katere ni bilo povsem enoznačno jasno, ali suspendira DARSov izbor (in zahteva novega, pri čemer podjetje Cengiz Insaat ostaja v igri), ali iz natečaja povsem izloča turškega ponudnika ali pa DARSu celo očita nezakonito ravnanje oz. nezakonit izbor potencialnega izvajalca. Taka Odločba je seveda zahtevala dodatno obrazložitev, kar kaže, da je bila pripravljena skrajno diletantsko in nestrokovno oz. da so bili razlogi za tako odločitev nejasni in predvsem sporni. Pojavilo se je celo tolmačenje, da ta Odločba posledično pomeni razveljavitev natečaja za izvajalce projekta.

V SINTEZI-KCD smo v zvezi s to Odločbo pridobili več pravnih mnenj. Skupna ugotovitev vseh je bila, da je DKOM nepravilno tolmačil zahtevo DARSa, ki je V SKLADU Z ZAKONOM (ZJN 3) pozval najugodnejšega ponudnika, da dodatno pojasni nekatere izračune, kar pa ni spreminjalo vsebino ponudbe in predvsem ne ponujene cene, kar naj bi bil temelj Odločbe.

Ker v SINTEZI-KCD nismo mogli sprejeti razlage, da delavci DKOMa oz. člani Komisije ne obvladajo osnovne materije gradbenih ponudb, se je kot utemeljen sum pojavilo prepričanje, da je do take odločitve DKOMa prišlo na podlagi drugih interesov, torej interesov nekaterih slovenskih ponudnikov, ki na natečaju niso uspeli.

Ta sum se je okrepil z informacijo, da med člani DKOMa deluje tudi oseba, ki je neposredno življenjsko povezana z vodilnim človekom enega od pritožnikov (Kolektorja).

3. POSLEDICE ODLOČBE DKOMA

Ta odločba je (ŽE) povzročila večmesečno kasnitev pri začetku del in grozi, da se bo zamuda povečala na pol leta oz. (v primeru razveljavljenega razpisa) na celo leto ali celo leto in pol. S tem je kršen osnovni dogovor z Avstrijo, da se gradnja na obeh straneh prične hkrati in hkrati tudi konča. Pravne (in eventualno tudi materialne) posledice te kršitve še niso jasne.

Povsem jasno pa je, da bo ta odločitev povzročila velike stroške pri gradnji projekta. Najprej so to višji stroški, če bo izbran drugi izvajalec (20-30 mio evrov), nato tveganje, da bo ta izvajalec zahteval zvišanje cene (anekse) za skrajšan čas gradnje in iz drugih razlogov (kar je predstavnik Kolektorja

kot potencialnega izvajalca v medijih že napovedal - glej: Tarča, RTV Slovenija, dne 20.12.2018, g. Mugerli: »aneksi so naša zakonita pravica«). Objektivno torej lahko pričakujemo nadaljnje povečanje cene projekta za 30-50 mio evrov.

Največji stroški pa se bodo pojavili pri potencialnih uporabnikih predora. Če se bodo kolone vozil pred sedanjim predorom podaljšale za eno sezono, se bodo ti stroški povzpeli krepko čez 100 mio evrov (podaljšana vožnja vseh vozil za več kot eno uro, penali za zamude pri transportu blaga, povečano število kazni za prekoračitev časa vožnje, obremenitev okolja, itd., itd.).

4. SKLEPNA MISEL

Iz povedanega jasno izhaja, da je Odločba DKOMa o razveljavitvi DARSovega izbora povzročila:

- nadaljnjo degradacijo pravnega reda in zakonitosti na področju gradbeništva;
- veliko gospodarsko škodo;
- pa tudi izgubo mednarodnega ugleda.

Če bo prišlo do mednarodnih tožb na temelju suma, da Slovenija nekorektno izloča tujo konkurenco, pa lahko pričakujemo tudi nadaljnje zaplete ali celo izgubo tujih sredstev.

Vse zato, ker je DKOM sledil interesu nekaterih, na natečaju neuspešnih slovenskih gradbincev. V kontekstu teh dejstev je navedena Odločba neregularna, saj je očitno, da poskuša DKOM mimo prava, z enostranskim in nekorektnim tolmačenjem zakonodaje, v nasprotju z uveljavljeno mednarodno prakso in celo v nasprotju s svojim dosedanjim odločanjem v podobnih primerih (tudi o tem smo pridobili kvalificirano pravno mnenje!) zadostiti apetitom »slovenskega« izvajalca, ki to pravzaprav ni, saj ga za prijavo del kvalificira tuje podjetje, večino dela pa bodo opravljali tuji, najeti delavci!

Tudi iz teh razlogov smo v SINTEZI-KCD odločitev DKOMa vzeli pod drobnogled. S presenečenjem smo ugotovili, da je v tem primeru DKOM ravnal drugače kot v prejšnjih podobnih primerih, pa tudi v nasprotju z ustaljeno evropsko prakso in v nasprotju z našim Zakonom o javnem naročanju (ZJN 3). Pri tem posebej opozarjamo na sodbe Sodišča EU (npr. sodbo št. C 599/10, SAG ELV Slovensko a.s. št.C 336/12, Manova A/S št. C 42/13, Cartiera dell'Adda Spa in št. C-324/14, itd.).

Vsekakor je korupcijsko tveganje v tem primeru, ko gre za nekorektno uporabo naše zakonodaje (ZJN 3), za odstopanje od lastne prakse DKOMa v preteklosti in od ustaljene evropske prakse, ob direktni personalni povezavi med vodilnim pritožnikom in uslužbenko oz. članico DKOMa, po našem mnenju NESPORNO.

Nespoštovanje gospodarskega interesa Slovenije pri odločanju o velikih projektih verjetno zahteva takojšnjo spremembo obstoječe zakonodaje (ukinitev DKOMa ali vsaj sodni nadzor nad njegovimi odločitvami), verjetno nespoštovanje te zakonodaje ali celo kršitev (in potrjena korupcija) pa uveljavitev zakonske odgovornosti predsednika in članov DKOMa.

Zato vas POZIVAMO, da primer podrobno raziščete in v primeru potrditve navedenih dejstev ustrezno ukrepate oz. zadevo predate pristojnim organom pregona.

Hkrati vas prosimo, da nas pisno obvestite, ali ste na podlagi te prijave suma korupcije ali interesnega povezovanja in izsiljevanja uvedli postopek obravnave zadevnega primera oz. kako ste ukrepali.

S spoštovanjem in pozdravi!

Za SINTEZO-KCD

Predsedujoči

Emil Milan Pintar

